

Nr. 1018

Zondag 3 mei 2009 – avonddienst (Maaltijd van Jezus)

Schriftlezing Psalm 75 NBG. Tekst: Maleachi 1: 2

Lieve gemeente,

We kijken vanavond naar een pittige tekst, nl. Maleachi 1: 2.

Na de geweldige betuiging van liefde van de HEER God: 'Ik heb jullie lief', begint er een discussie met mensen uit Israël, die zeggen: 'Waaruit blijkt die liefde dan?'.

Dan zegt de HEER God: 'Zijn Jakob en Esau geen broers? Toch heb ik Jakob liefgehad en Esau gehaat'.

Zonder de nodige achtergrondinformatie lijkt dat een volstrekt willekeurige uitspraak, zo van: God houdt wel van de ene, niet van de andere.

Ik wil jullie de nodige achtergrondinformatie geven en uitleg van een aantal woorden, zodat deze tekst geen graat is die in je keel blijft steken.

Er is nog een tweede reden: In Romeinen 9: 13 wordt deze tekst aangehaald en verbonden met de gedachte dat God kiest, God wijst voorrang en voortgang aan.

Voor een aantal kerken in onze omgeving is dit een reden om sterk te preken vanuit de verkiezing Gods. Overdreven: God kiest de ene mens uit en hij wordt voor eeuwig gered, hoe groot de puinhoop in zijn leven ook is. God verwerpt de andere mens en Hij gaat voor eeuwig verloren, hoe keurig hij of zij ook leeft.

Kun je nu zo'n leer der verkiezing concluderen uit deze tekst? Ik zeg dus niet, dat de bijbel niets over God-die-kiest zegt. Maar mag je dit tot de hoeksteen maken van leer en preken vanuit een verkiezing? Geeft een tekst als Mal. 1: 2 ons daar reden toe?

Om de verzen uit dit boek te kunnen begrijpen gaan we terug in de tijd, zo'n 1500 jaar, naar de geschiedenis van de tweelingbroers Esau en Jakob, in Genesis 25-33.

Daarbij is het belangrijk te bedenken, dat de woorden 'liefgehad' en 'gehaat' in de bijbelse talen niet precies hetzelfde betekenen als in het Nederlands.

Bij ons is iemand 'liefhebben' gelijk aan zorgen voor die ander en alleen het beste voor de ander zoeken. 'Haten' in bijbelse zin is niet meer voor iemand zorgen en niet het beste voor hem of haar zoeken.

Dus toen de HEER JEZUS zei: 'Wie mij volgt, maar niet breekt met zijn vader en moeder', letterlijk zijn vader en moeder niet haat..., toen bedoelde Hij niet dat zijn volgelingen bitterheid en rancuneuze gevoelens tegenover hun ouders moesten gaan koesteren, maar Hij bedoelde dat ze meer om Hem moesten geven dan om hun ouders. Jezus geeft voorrang aan God liefhebben boven alles en allen, ook als het pijn doet....

Dat over twee belangrijke woorden: haten op de tweede plaats stellen; liefhebben op de eerste plaats stellen.

Dan dit: De eerste betekenis van de namen Jakob en Esau is die van een volk. Het gaat over Esau's bergland, vs.3; Edoms grondgebied, het opbouwen van puinhopen in dit gebied, vs.4. Het gaat dus om twee volken, Israël en Edom, in de dagen van Maleachi. En ten tweede klinken in deze benaming karakteristieken mee van de broers/aartsvaders Jakob en Esau.

Er was tussen de nakomelingen van de tweeling van Izaäk en Rebecca altijd rivaliteit, gezond en ongezond. De Israëlieten en Edomieten waren altijd in een harde of minder harde competitie verwickeld.

Maar toen het volk Israël in 589 voor Christus in ballingschap werd gevoerd, kreeg deze competitie een hele scherpe en gemene kant. Toen de Babyloniërs de Joden wegvoerden

in ballingschap, vierden de Edomieten aan de andere kant van de Jordaan alleen maar feest. Ze genoten van het leedvermaak.

En ze deden maar al te graag mee met de moordpartijen. Ze hebben zelfs baby'tjes met hun hoofdjes tegen de muren van Jeruzalem te pletter geslagen. U leest dat in Psalm 137. Vreselijk !

Vanaf die dag viel Edom onder het oordeel van God. Dat duurde een tijd, maar toen gooide God hen uit hun woonplaats Petra door de Arabieren tegen hen te mobiliseren. Ze waren toen gedwongen hun kostje in de Negev woestijn bij elkaar te scharrelen, maar daar groeide niet veel.

Dat is de achtergrondinformatie bij het 'Esau heb ik gehaat', ze dachten voorrang te hebben, maar God sneed hen de pas af.

God stelt zich op tegen een volk dat het heft in eigen hand neemt; dat onverschillig is t.a.v. Gods regels; dat goedkoop profiteert van een ander. Toen en nu.

We proeven hierin de echo uit de aartsvadergeschiedenissen. Je kunt Esau karakteriseren met de drie G's: Genot, Gewin en Gemak. Esau gaat voor de maag en als Jakob linzensoep klaar heeft gemaakt en Esau daar trek in heeft, dan ruilt hij het eerstgeboorterecht voor een kommetje soep. De bijbel tekent ons Esau als onverschillig: God, geloof, gezin, gevolgen van zijn handelen; het maakt hem allemaal niets uit.

Met zo'n houding verlies je jezelf en verlies je God. Hebr. 12: 16 zegt dat Esau het heilige geminacht heeft door voor één enkel bord eten zijn eerstgeboorterecht te verkopen. En gaat het verder: U weet immers dat hij daarna, toen hij alsnog de zegen wilde krijgen, afgewezen werd. Hij kreeg geen kans meer om het goed te maken, ook al smeekte Esau er in tranen om.

Dan kun je wel stoer doen, en dat deden de nakomelingen van Esau, vs. 4. 'Al zijn we verslagen', zeggen ze, 'we bouwen de puinhopen weer op'.

Maar ze vragen niet naar Gods bedoeling met dit alles. Ze vragen niet naar Gods zegen over dit alles. Ze beseffen niet dat ze aan God verantwoording schuldig zijn.

Ze gaan ervan uit dat hun daden en woorden beslissend zijn, i.p.v. Gods woorden en daden. Gods belofte en bedoeling is doorslaggevend, zo had Jakob tenslotte met vallen en opstaan ontdekt. En zo ontdekken dat ook zijn nakomelingen in de loop der geschiedenis. Volksgenoten, en daaronder nam Maleachi een belangrijke plaats in, maakten de onvoorwaardelijke liefde van God bekend: 'Ik heb jullie lief', zegt de HEER. Dat vormde het hart en de ziel van Israël. En het aanvaarden van deze liefde bracht Gods verbond een generatie verder. Dat gaf levenskracht en godsvrucht aan Israël. Als Gods aanwijzing en spreken de dienst uitmaakt, dan is een land gelukkig en beschermd, verankerd en gewaarborgd voor de toekomst.

Even naar Rom.9. Het gaat hier over Gods weg met Israël en de volken. Wie deelt in Gods liefde hoort bij Israël. Een leven zonder deze liefde van God leidt tot de ondergang. In Paulus dagen was Edom van de aardbodem verdwenen. Vele volken zijn gevolgd; Israël is er nog steeds! Wie uit de volken deelt in Gods liefde, in Jezus, die heeft toekomst, hfdst. 11:36. Alles is uit Jezus ontstaan, alles is door Hem geschapen en alles heeft in Hem zijn doel. Hem komt de eer toe tot in eeuwigheid, zo jubelt Paulus.

De les uit Maleachi 1 is: God bepaalt de loop der dingen. Aanvaardt dat. Wie zich tegen God verzet, loopt vroeg of laat op de klippen. Loop die kans niet !

Wees niet hoogmoedig, maar heb ontzag voor God.

Ik vond dat precies terug in Psalm 75, vers 1 – 11.

Amen.